

Neziskové organizácie sa pre novelu verejného obstarávanie obrátia na PMÚ a EK
Neziskové organizácie Slovensko.Digital a Nadácia Zastavme korupciu sa pre novelu zákona o verejnom obstarávaní obrátia na Protimonopolný úrad (PMÚ) a Európsku komisiu (EK).

V Bratislave, 11.10.2021

Neziskové organizácie Slovensko.Digital a Nadácia Zastavme korupciu sa pre novelu zákona o verejnom obstarávaní obrátia na Protimonopolný úrad (PMÚ) a Európsku komisiu (EK). Dôvodom je podľa nich skutočnosť, že parlamentom schválený zákon porušuje princípy hospodárskej súťaže pri zavedení tzv. elektronickej platformy. Nové pravidlá kritizujú aj preto, že podľa nich stále prinášajú do obchodov so štátom menej transparentnosti a oslabujú kontrolu. Vybrané časti zákona vnímajú pozitívne.

Predmetom komunikácie s PMÚ a EK bude elektronická platforma. Zákon zavádza nový elektronický nástroj na nákupy štátu. Verejní obstarávatelia budú mať povinnosť používať tento nástroj na všetky podlimitné zákazky a zákazky s nízkou hodnotou, kde doteraz mali možnosť voľby medzi štátnymi a súkromnými nástrojmi. Elektronická platforma má vzniknúť na základe existujúcich riešení IS EVO a EKS. Neziskové organizácie práve EKS vnímajú ako problémovú časť, nakoľko pri EKS nie je možná hospodárska súťaž dodávateľa tohto informačného systému, a teda takýto stav sa javí ako zvýhodnenie pôvodného dodávateľa voči jeho konkurentom na trhu.

„Nedostatky elektronickej platformy vnímame vo viacerých rovinách. Štát má pre zavedenie každého nového IT systému definované procesy a pravidlá, ktoré majú byť dodržané. Pre zavedenie elektronickej platformy chýba štúdia uskutočniteľnosti, chýba ekonomické vyčíslenie nákladov a prínosov a porovnanie alternatív. Osobne vidím aj iné možnosti technického riešenia ako to, ktoré je uvedené v zákone. Najkritickejšie ale vnímam, že štát priamo zasiahol do trhu, na ktorom existuje viacero dodávateľov schopných prevádzkovať štátny EK. Ide tak obmedziť hospodársku súťaž a zvýhodniť konkrétny hospodársky subjekt voči jeho konkurentom. Som názoru, že aj z ekonomického hľadiska nejde o dobré rozhodnutie. Z týchto dôvodov sa obrátíme na PMÚ a EK,“ povedal Peter Kulich zo Slovensko.Digital.

Neziskové organizácie ešte pred rokovaním o návrhu novely v parlamente vyzvali poslancov, aby zmenili ustanovenie, ktoré neúspešným hospodárskym subjektom znemožňuje podávať námietky pri stavebných zákazkách do 1 milióna eur. Na základe námietok totiž môže tender skontrolovať Úrad pre verejné obstarávanie a skonštatovať, či nebol porušený zákon. Poslanci cez pozmeňujúci návrh Petra Kremského (OLaNO) toto ustanovenie zmenili tak, že námietky nebude možné podať do 800 tisíc eur.

“Túto úpravu vnímame ako kozmetickú a naďalej si myslíme, že výrazne oslabí kontrolné mechanizmy. Obstarávatelia sa prispôbia a budú deliť zákazky tak, aby sa zmestili do limitu a vyhli sa možným revíznym postupom,“ povedala Zuzana Petková z Nadácie Zastavme korupciu.

Z dát verejného obstarávania za rok 2019 a 2020 vyplýva, že kým pôvodný návrh obmedzil podávanie námietok pre 81% všetkých zákaziek, po úprave sa stále bude jednať až o 75% všetkých zákaziek. Organizácie v liste poslancom navrhovali zmeny postavené na inom koncepte ako urýchliť proces verejného obstarávania, ale zároveň umožniť hospodárskym subjektom, aby sa mohli brániť.

Neziskové organizácie vnímajú negatívne aj okresanie právomoci ÚVO. Úrad bude môcť rozhodovať pri stavebných zákazkách do 3 miliónov eur len formálne. Jeho zistenia nebudú mať

vplyv na uzatváranie zmlúv. Zo štatistík posledných dvoch rokov vyplýva, že schválené okresanie právomocí sa týka zhruba 94% všetkých stavebných zákaziek.

Nadácia Zastavme korupciu a Slovensko.Digital vnímajú potrebu zjednodušenia a zrýchlenia procesu verejného obstarávania. Na druhej strane je v takomto prípade potrebné nastaviť vhodné opatrenia, ktoré zrýchlia verejné obstarávanie, zabezpečia transparentnosť, kontrolu verejných zdrojov a zároveň zdravé hospodárske prostredie. Ako nástroj k zrýchleniu verejných obstarávaní je možné vnímať v novele zakotvený postupný zánik Rady ÚVO a zavedenie jednoinštančnosti kontroly. K určitej transparentnosti verejných obstarávaní určite prispievajú v novele navrhované nové informačné povinnosti pri vyhodnocovaní ponúk. Najviac diskutovanou zmenou je zavedenie regulácie poskytovateľov služieb súvisiacich s administráciou verejných obstarávaní. Dnes môže poskytovať komerčné poradenstvo vo verejnom obstarávaní ktokoľvek, aj keď sa vo svojej podstate jedná o právne služby. Neexistujú zákonné požiadavky na vzdelanie alebo na prax takého konzultanta, čo priamo vplyva na kvalitu týchto služieb. Novela zavedie proces certifikácie konzultantov a sankcie v prípade, že konzultant poskytuje služby nesprávne a nakupuje pre svojho klienta nezákonne.